

Płocica, Michał

Sesja naukowa Związku Nauczycielstwa Polskiego w Olsztynie

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 402-403

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Michał Płocica

SESJA NAUKOWA ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W OLSZTYNIE

W ramach jubileuszowych obchodów PRL odbyła się w Olsztynie dwudniowa sesja naukowa poświęcona działalności nauczycielskiego ruchu związkowego w rejonie olsztyńskim w okresie trzydziestolecia.

Inicjatorem sesji była Wojewódzka Komisja Historyczna ZNP, a zorganizowały ją Oddział Zarządu Głównego i Filia Ośrodka Usług Pedagogicznych i Socjalnych Związku Nauczycielstwa Polskiego, przy wydatnej pomocy Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych w Olsztynie.

Dnia 24 maja 1975 roku obrady toczyły się w auli I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza, w tym samym pomieszczeniu, w którym w dniach 21 i 22 października 1945 roku odbył się I Zjazd Delegatów ZNP. Następnego dnia uczestnicy sesji przebywali w Olsztynku, gdzie, po zwiedzeniu nowoczesnie urządzonej i wyposażonej Gminnej Szkoły Zbiorczej, przeprowadzono dalszy ciąg dyskusji i dokonano zamknięcia sesji.

W obradach wzięło udział 97 osób, w tym 12 uczestników I Okręgowego Zjazdu Delegatów ZNP w 1945 roku, zastąpieni działacze związkowi z całego województwa oraz przedstawiciele młodego nauczycielskiego aktywu związkowego. Wśród zaproszonych znaleźli się polscy działacze olsztyńscy z okresu międzywojennego: Maria Zientara-Malewska i Jan Boenigk. Komitet Wojewódzki PZPR reprezentował Waldemar Szlachcic, w imieniu władz oświatowych powitał zebranych kurator okręgu szkolnego dr Andrzej Gerszberg, instancje związkowe reprezentowali: Leon Grabowski z CRZZ i Zofia Hupka — sekretarz WRZZ, a życzenia w imieniu Głównej Komisji Historycznej ZNP złożył Jakub Donigiewicz.

Po zagajeniu sesji przez sekretarza WRZZ — Zofię Hupkę, kurator Andrzej Gerszberg wręczył byłemu kuratorowi, Franciszkowi Sikorze, medal Komisji Edukacji Narodowej za całokształt działalności oświatowej i związkowej.

Obrady prowadziły kolejno: mgr Henryk Nalewajk — drugi prezes Zarządu Okręgu ZNP, mgr Bogdan Meryng — kierownik Oddziału Zarządu Głównego ZNP i Franciszek Sikora — przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Historycznej ZNP.

W ciągu dwudniowych obrad wygłoszono trzy podstawowe referaty: Franciszek Sikora, *Początek i rozwój nauczycielskiego ruchu związkowego w województwie olsztyńskim*; mgr Michał Płocica, *Ochrona i obrona praw i interesów pracowników szkolnictwa przez ZNP*; dr Tadeusz Filipkowski, *Udział ZNP w procesach integracji społecznej na Warmii i Mazurach*.

Niezależnie od tego w sześciu tzw. komunikatach omówiono następujące zagadnienia: mgr Henryk Nalewajk, *ZNP organizatorem doskonalenia zawodowego i ideowo-politycznego nauczycieli*; mgr Bolesław Wytrątek, *Udział związkowych sekcji zawodowych w procesie doskonalenia pracy nauczycieli i wychowawców*; Kazimierz Wronka, *ZNP organizatorem życia kulturalno-oświatowego wśród swoich członków*; dr Tadeusz Bierkowski, *Działalność kulturalno-oświatowa związków zawodowych w województwie olsztyńskim*; Stanisław Banach, *Działalność socjalno-bytowa ZNP*; mgr Michał Płocica, *Prasa lokalna 1945 roku o ZNP i szkolnictwie regionu*.

Wymienione opracowania zostały przez organizatorów wydane w formie książkowej, nie zachodzi więc potrzeba przedstawienia ich treści w niniejszym sprawozdaniu.

Na podkreślenie zasługuje ożywiona i ciekawa dyskusja, przepojona wewnętrznym zaangażowaniem. Wzięło w niej udział 14 osób. Dominowały — oczywiście —

wspomnienia o pierwszych trudnych początkach działalności związkowej i pracy nauczycielskiej w ogóle. Mgr Edward Niesiołbecki mówił o pracy zawodowej i społecznej w 1945 roku w Sarnowie, w pow. nidzickim, oraz o tym jak ZNP uczył młodych nauczycieli stawiać pierwsze kroki w szkole. Miłym zaskoczeniem było odczytanie przez mgr. Bogdanę Merynga fragmentu kroniki szkolnej z Sarnowa. Trudny pracy zawodowej połączonej z równoczesnym zdobywaniem kwalifikacji przypomniła Alicja Tuńska. Pierwsze miesiące organizowania szkół w Nidzicy przedstawił Aleksander Golba. Z treścią oryginalnych pism kierowanych przez olsztyński oddział ZNP do Pełnomocnika Rządu RP w sprawach sytuacji materialnej nauczycieli zapoznał mgr Władysław Zapaśnik, a o pierwszych krokach i kłopotach inspektora szkolnego w Szczytnie opowiedział Stanisław Zenczykowski. Zenczykowski postulował również, by nauczycieli-uczestników tajnego nauczania w okresie okupacji — wyróżniono odznaczeniami przysługującymi za udział w walkach partyzanckich. Jan Boenigk nawiązał do działalności związkowego ruchu nauczycielskiego na ziemi olsztyńskiej w okresie międzywojennym i wezwał do spisywania lub nagrywania wspomnień działaczy związkowych z pierwszych powojennych lat. Józef Małek słusznie podkreślił, że wyrazy uznania należą się powiatowemu aktywowi związkowemu, na którego barkach spoczywał cały ciężar związkowej pracy. Doc. dr Zygmunt Lietz, nawiązując do wystąpienia dra Tadeusza Bierkowskiego, mówił o działalności aktywu nauczycielskiego w placówkach kulturalno-oświatowych. Stefan Siwczak przedstawił problem współpracy i współdziałania ZNP z organizacjami politycznymi, związkowymi, społecznymi i młodzieżowymi. Dr Edmund Pokojński — jako reprezentant powojennego pokolenia nauczycielskiego — podzielił się refleksjami na temat pomocy ze strony ogniw ZNP i szerokiego zaangażowania społeczno-politycznego nauczycieli oraz wskazał na konieczność wiązania młodych nauczycieli i wychowawców z tradycjami ruchu związkowego sprzed lat.

Wyrazy uznania i szacunku w imieniu młodej nauczycielskiej generacji przekazali związkowcom-weteranom kurator dr Andrzej Gerszberg i mgr Kazimierz Kwaśniewski.

Organizatorzy sesji urządzili w Liceum, w pomieszczeniu obok sali obrad, okolicznościową wystawę. Ekspozowano tam prace z dziedziny artystycznej twórczości nauczycieli, a mianowicie Mariana Głuszkowskiego z Braniewa, Edmunda Kajetana z Ostródy, Ireny Sajdak z Braniewa, Józefa Burniewicza z powiatu biskupieckiego, Aleksandra Wołosa z olsztyńskiej Akademii Rolniczo-Technicznej, Piotra Paskiewicz z Mrągowa, Renaty i Kazimierza Jasińskich z Olsztyna oraz Waleriana Kieżika z Bartoszyca. Poza tym zwiedzający wystawę mieli możliwość zobaczyć zdjęcia pamiątkowe z różnych imprez i uroczystości, dokumenty świadczące o społeczno-politycznym zaangażowaniu działaczy związkowych oraz dokumenty mówiące o pracy Zarządu Okręgu i niektórych oddziałów powiatowych ZNP. Dokumenty przedstawione zostały bądź w oryginałach bądź w postaci fotogramów.

Bardzo miłym akcentem uroczystej sesji było powitanie przybywających przez orkiestrę Zespołu Szkół Zawodowych Nr 1 w Olsztynie oraz życzenia złożone przez uczniowską delegację. Sesja wniosła poważny wkład do znajomości działalności ZNP na Warmii i Mazurach w okresie ostatnich trzydziestu lat.